

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Deák Ferencz-ut. 12. sz. Ide intézendő a lap szelvényt érdeklő minden közlemény és levelezés.

B lyegtelen levelet nem fogadunk el. Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Melléklapja: „GÖMÖR-KISHONT T. E. VÁRMEGYE HIVATALOS ÉRTESETŐJE.”

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Ujváros-utca 8. szám alatt (Tóthy-féle házban)
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetés, hirdetés, nyíltér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasabos petítor terfoga 6 kr.
Bélyegdíj minden beiktatás után 30 kr.

Nyíltér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala Rimaszombat Ujváros-utca Tóthy-féle házban, nem különben minden hazai postahivatal. Az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány úján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Népszámlálás.

A magyar állam területén minden tíz évben egyszer számba szokták venni az e földterületen lakó összes népeket. Mennyi a számuk, mi a valóságuk, családi körülményeik, mi az anyanyelvük s minő más nyelveket beszélnek?

Kulturális tekintetben a népszámlálás szokott fokmérője lenni az általános műveltségnek. Mert ennek adataiból nemesak azt tudjuk meg, hogy a magyar korona országában hány lélek lakik, hanem azt is, hogy a különböző népek a műveltség létráján minő magas fokra jutottak. Minden kétséget kizáró helyes adatok fogják mutatni, hogy a milliók közül hányan tudnak írni és olvasni? Vajjon a tíz év előtti utolsó népszámlálás óta javultak-e e tekintetben a viszonyok vagy nem? Kétségtelen ugyan, hogy a népoktatási törvény életbe lépte óta a közműveltségi állapotok folytonos javuló félben vannak, de az is igaz, hogy a kultur államok sorában hazánk még mindig nem üti meg azt a mértéket, melyre, hogy nagyon el ne maradjon, emelkednie kell.

De a népszámlálás világos képét fogja mutatni nemzeti erőnknek is. Magyarországon a magyaré a hegemonia; érdekes tudnunk, hogy nem fenyegeti-e valamely oldalról veszély nemzetünk ezredéves vezérszerpét? Pusztulunk, veszünk vagy gyarapodunk számban és erőben?

A mi felekezetiességben nem fontos, az a nemzetiségre első rangú kérdés. Hányan fogják magukat magyarnak vallani?

A mult példából okulva, nem tekinthetünk fényes reményekkel az eredmények elé. A tíz év előtti népszámlálás alkalmával a legnagyobb száma azoknak volt, kik a nagy nemzeti mozgalommal szemben éretlen és ellenszenves magaviseletet tanúsítva vagy rossz viczezekkel, vagy rossz megjegyzésekkel irták tele a számláló lapokat, melyeket statisztikai szempontból használni absolute nem lehetett.

Most azonban hisszük, hogy népünk felvilágosodásának sokkal szebb példáit fogja bemutat-

T Á R C Z A.

A „Rimaszombat és vidéke Jótékony nőegyesület” árváinak karácsonyfája.

Egyszerűségében nemes, fenségében magas, lélekemelő ünnepély folyt le e hó 21-én, az est óráiban, a városi gyermekóvó intézet termeiben.

Örömmel volt ez; örömkönyeket láttam esilogni nem egy-két szemben!

Öröm és köny mily megkapó, lélekemelő jelenségek ezek együtt! Örülni, mert másoknak örömet szereztünk, — könyezni, mert árva az, kié ez öröm, oly érzemény, mely az emberi szív s lélek nem utolsó élvezetei közé tartozik. Boldog ki értékét s becsét felfogni s élvezni tudja!

A jelzett napon a „Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesület” árváinak karácsonyfájánál ünnepeltünk. A dúsán megrakott fa ágai hajladoztak az ezernyi apró, csillogó kedvességek terhei alatt; számtalan gyertyafény hirdette az istenember Jézus Krisztus születésének emlékét, az önzetlen, nemes szeretetet, melyet ő képviselt e földön legméltánylóbban, melynek léte s fénye örök, végtelen. A karácsonyfa alatt és körül a halmazra gyűjtött ételnemű, az asztalokon az árvák ruházata volt rendben kirakva. — Igésítve volt itt az, hogy az istenember meghalt bár, mégis örökön-örökön él a teremtő remekléseinek, a föld legszebb ékességeinek a nők mély szívének szeretetében.

Mikor az egyesület elnöke B o r n e m i s z a Lászlóné ő nagysága megérkezett, a karácsonyfa gyertyái pazar fényárral hirdetni kezdték jelentésüket; az árvaházi igazgató Kern Adolfné ő nagysága bevezette az egyesület árváit.

A ki nem tud örülni, kinek szívét mi sem tudja meghatni már, látogasson el egy ily — igaz, a fényes bálok, csillogó estélyek jellegétől messze-messze elúto — egyszerű ünnepélyre; megtanul örülni s érezni újra! Azoknak az ártatlan gyermeki arcoknak kimosolyodó vonásai, azoknak — talán egykor a sirástól eltorzult szemeknek megkapó felesillanását, azoknak a szerényül fe-

ni mint a multban, — bár a nemzetiségi izgatók ez uttal is el fognak követni mindent arra, hogy a magyarság ellen való antipathiájukat kimutassák.

Azért az országszerte működő népszámláló ügynököknek nem lesz épen könnyű feladatuk, kivált oly vármegyékben, mint a miénk, melynek némely vidéke a nemzetiségi aspirációknak még maig is háládatos színtere. Reméljük azonban, hogy feladatukat lelkiismeretesen és pontosan fogják megoldani s a közművelődés szempontjából annyira fontos adatokat legjobb értesülések és meggyőződésük szerint fogják beszolgáltatni. A tiszta hazafiság legyen vezérük működésükben.

S z e m l e.

(Insurgens reliquiák. — Souverain jogok. — Karácsonyfa Nyústyán. Krisztkindli pap. — Kölesönös őszinteség.)

Nem hiába állított karácsonyfát az „Ország Világ” a szerkesztőknek, de ez a hét csakugyan — legalább nekünk gömörieknek — a szerkesztők karácsonyhete volt. Hozott újságot — quantum satis. A mi nem megvetendő dolog egy ilyen csendes világban mint a miénk, a hol csak maga az ember nem csinál valami bolondot, alig van miről írni — okosan.

Most már itt a karácsonyfa; szedhet róla ki-ki magának. A táblabíró elgyönyörködhetik a régi jó idők penészes iratain, mik a megye gyűlés zöld asztalán megfordultak. Szinte előnkbe tárult a letűnt insurgens világ nyalka daliáival és iszonyu pennáival, melyekből furfangos stylű körmondatok szakadtak az avatatlan utókor nyakába, el nem felejthető bizonyítékul annak, hogy a tornallyai járási orvosokra olyan született jussa van a tornaallyai orvosnak, mint akár egy souverainnek a maga családi koronájához.

Csak hogy az ősi jogon reclamált családi tüzhelyet nem szokás bérbeadni. Inkább elárverezik A megyegyűlésnek igaza volt, mikor megütötte a dobot: a ki többet ad érte, birja békével!

* * *

dett testtagoknak örömmel megélték az embert örülni, érezni.

Ott állottak az árvák körben, kikhez — majd a nőegyesülethez magához is — tiszt. Laeczek Gyula r. kath. s. lelkész ur tartott meleg, átértett hangú beszédet a karácsonyest fontosságáról, a karácsonyfáról, annak jelentőségéről s jelvényeiről, a krisztusi szeretetről és a jótékony angyalokról. Mire az árvák nevében egy kedves kis jelenség mondta el az ezen alkalomra írt következő köszönő versikét:

Jézus Krisztus megszületett
Hirdeti a szeretetet,
Melyet adtok jótévőnk
Szülék helyett jó szülőink.

Mily bús volna az életünk,
Ha nem törődneket velünk,
Étlen, szomjan járnánk talán
A hólepte utca sarkán.

Jézus Krisztus szeretete
Lakik nemes szívetekbe,
Ti ápoltok, van otthonunk.
Örömmel telt karácsonyunk.

Karácsonyest ékes fája
Nemes szív áldozott rája,
Nemes szív, árvát szerető,
Áldja meg a jó teremtő.

Hálát nektek miként adjunk?
Hiszen oly szegények vagyunk.
Nem, nem vagyunk, hisz van szívünk!
Ez mi nekünk nagy nagy kincsünk.

Szeretel a gazdagsága,
Örömköny a koronája;
Örömkönyeket hullatunk
Vegyétek . . . ez áldozatunk

Fogadjátok köszönetünk
Azon igaz ígérletünk:

A jó nyustyaiknak is meggyújtották a karácsonyfat. (Talán annak tömjénfüstjétől szaladtak egy szét a pánszláv ördögök.) Volt rajta egy pár mumus, meg egy pár fiatal magyar pap. Mindenki ezek után kapott és egyhangulag megválasztották a kis Kolbenheyert.

Már most tudjuk, hogy beese vész a karácsonyfának, ha ékességeit leszedik a gyerekek. A galyak tüzre kerülnek, maga az ág jó lesz seprűnyélnek, piszkafának. A megtért nyustyaiak faraghatnának belőle egy husángot izgatóik háttára, vagy utmutató fát — Moszkva felé.

Vagy talán legjobb lesz az zászló rudnak, melynek lobogójára felírhatják: „szeresd hazádat!”

* * *

Milyen gyöngéd lett egyszerre ez a tisztelt vármegye! Eddig csak egy bánt a bourgeoisie-val, mint ha valami kifejezhetetlenül alsóbbrendű lelkekről volna szó; úgy volt ez a két elem egymással, mint az a házaspár, a melyiket vonzalom ellenére egymáshoz erőszakolt szülői bölcsesség. Most meg helybenhagyja Rimaszombat város költségvetését azzal a megjegyzéssel, hogy „nem őszinte.”

Hát talán igaza van annak a notabilitásnak, a melyik mint egy lélekharang szólalt meg a gyűlésen, hogy a nemes vármegye utolsó napjait éli; mert ilyen gyöngéddé csakugyan akkor szoktunk válni, mikor a véghez már közel vagyunk.

Legyünk legalább most őszinték, és valljuk meg, hogy az a keserűség, mely eddig a zöld asztal körül uralkodott irányunkban, mindenesül a báltermekbe és a társadalmi mozgalmakba költözött át; hogy ezt a kérdést néhány tapintatlan kolompos oda mérgesíti el, hogy . . . ma-holnap késő lesz őszintének lenni.

Mert a hány mulla'ságon együtt voltunk az utolsó időben: a gentry nem csinált egyebet, csak tüntetett.

És pedig ellenünk akart tüntetni, hanem egyttal az is kitént, hogy ők sem őszinték. Akár a városi költségvetés. Civis.

Méltók leszünk szívetekre,
A Krisztusi szeretetre.

Ha felnövünk, mi jők leszünk;
Példás lesz a viseletünk.
Büszkén mondja bárki szája:
„Ez a nőegylet árvája.”

Valóban megható ünnepély volt ez. A költővel mondhatjuk el:

„Mi mélyebb mint a tengerek
És benne gyöngyök teremnek?
A szív a szív!”

A nőegylet nemesebb, lelkiület kielégítőbb téren nem is mozdhat mint ha elhagyott, éhínségtől elveszendő árváknak meleg otthont nyújt; ha porladozó szülék helyett szülővé lesz; ha úttalan utakon tévelygőknek nevelést, életirányt ad; ha számukra jövőt biztosít; ha a társadalomnak becsületes, jellemes tagokat nevel.

Ez mind-mind a nemesen ápolt szív eredménye. Igen . . . ápoljuk a szívet; a szív nemesítésének iskolájában nagyon első helyen áll a jótékonyág gyakorlása. Az ártatlanok öröme megnemesíti a szívet, oly eszményi örömet s meglegedést szül, minőt csillogó, mulófényű, talán épen divatos ünnepélyek sohasem pótolhatnak.

Az árvák karácsonyának ünnepélyén a nőegyesület szép számmal volt képviselve; kár, hogy az érdeklődés más irányól nem volt eléggé nagy. — Fajdalom, ott, hol a női szíveknek tündökölni legjobban kellene, a rideg közöny meglátszik mindenütt . . . mindenütt; pedig ez minden nemes törekvésnek zátonyul szolgál! Oly nemes irányu működést, minőt a nőegylet fejt ki, pártolni, előmozdítani minden művelt egyének kötelessége; hiszen közös édes anyánk; szeretett hazánk oltárára áldozunk akkor, midőn oly egyesülettel alakulunk, melynek legfőbb törekvése a társadalom részére derék, jellemes egyedeket nevelni.

Társuljunk, sorakozzunk a kibontott zászló alá, hogy nemeslelkű nőegyesületünk még nagyobb számban részeltethesse az árvákat önzetlen krisztusi szeretetében.

„Szeressétek az árvákat, szeressétek a kislendeket, hiszen övék a mennyeknek országa.” *Simkó Endre.*

A a gömörmezei magyar közművelődési egyesület közgyűlése 190. decz. 19-én.

A kétezerrel több tagot számláló derék egyesület a közgyűlésen 35—40 taggal volt képviselve. Elnök Török Bálint a következő nagy hatású megnyitói beszédet tartotta:

Tisztelt közgyűlés!

A gömörmezei magyar közművelődési egyesület 5-ik évi rendes közgyűlését tartja ma, a midőn önök uraim, mint egyesületünk ügyvezető tagjait ezuttal is szívesen üdvözölöm, engedjék meg, hogy öt éves működésünkre, mennyiben alapszabályaink értelmében megbízásunk a mai nappal lejár, rövid visszapillantást tehessek; mielőtt azonban ezt tenném:

Mindenekelőtt a kegyelet adóját kívánom leróni aénai elnöktársamnak, boldogult Osider Károlynak bekövetkezett halála alkalmából, a boldogult egyesületünk ügykörében befolyása s közreműködése által elévülhetetlen érdemeket szerzett, közéletünk minden ágában jelentékeny tényező volt ő, a társadalom egy tiszta keblű barátját és hazafit, egyháza vezérlelkét, egyesületünk pótolhatatlan tagját veszítette benne. — öröksűk meg uraim emléket évkönyveinkben, s midőn fájdalomunk adunk kifejezést, kérem önöket, hogy ebbeli érzelmeinket jegyzőkönyvileg is kifejezést adni méltóztassanak.

Egyesületi tevékenységünk eredménye, mely öt év után előnkbe tárul, a jelen viszonyok mellett is kielégítőnek mondható, egyesületünk keletkezése óta, különösen óvodák létesítése s segélyezése által kívánt megfelelni magasztos hivatásának, a megye különböző vidékein közbenjárása s segélyezése által alakult 8 óvoda, a megyében már létezők közül segélyvel látott el 2-öt, gyermekmenházát állított 7-et, s ezen általa segélyezett óvodákban négy év alatt nevelés és ápolásban részesült 1689 gyermek; ezen újonnan alakult óvodákra egyesületünk négy év alatt kiadott 3897 frt 60 krt, az ötödik évi kiadás megállapítása a jelen közgyűlés feladata lesz, de segélyben részesítette egyesületünk az egyházakat s községi iskolákat is, 7 egyházat látott el imakönyvekkel és 38 iskolát szerelt fel taneszközökkel és tankönyvekkel, a felvidék számára pedig 100 példányban jaratott hazafias érzelmi től lapokat, s mindezen kiadások mellett egyesületünk rendelkezik ez idő szerint 10814 frt 14 kr. tőkével, mely összeg az egyesület javára a helybeli pénztárakban mint kamatozó letét kezeltek.

De midőn egyesületi tevékenységünk eredményét rövid kivonatban előadni szerencsém volt, nem titkolhatom el, hogy kifejezést ne adjak aggályaimnak is.

A gömörmezei közművelődési egyesület keletkezését megyszerte általános részvét s hazafias lelkesedés kísérte, sajnosan kell azonban kijelentem, hogy az utóbbi időkben jelek mutatkoztak, mint ha e lelkesedést a közöny s a bágyadság bizonyos neme váltotta volna fel, pedig egyesületi tevékenységünk csak is a nagy közönség részvéte s áldozatkészségéből merítheti erejét.

Tény uraim, hogy a folyó évben választmányi üléseinket is csak néhány ügybuzgó tag közbejöttével tarthattuk meg, tény az is, hogy még sokan hiányoznak soraink közül, kik befolyásos állásuk s tekintélyes vagyoni helyzetüknél fogva, hivatva lennének egyesületünket nemcsak anyagilag, de erkölcsileg is segíteni elő, a körök alakulása zátonyra került, de sőt a meglevők közül is többen beszűntették munkásságukat részvét hiányából, körjelek ezek uraim, melyekből azon következtetést vonhatjuk le, hogy egyesületünk iránti lelkesedés a fagypontra felé közeledik.

Lehet t. közgyűlés, hogy szigorúan itélem meg a a helyzetet, lehet, hogy ezen körjelek részben talán nem is a közönség terhére, mint inkább az iránytadó vezérlet gyengesége s fogyatkozásainak eredményeül írható fel, de legyen bármi oka, én mégis meg vagyok győződve erősen, hogy megyénk nagy közönsége méltó részvételt fogja kisérni egyesületünk működését, s nem fogja megvonni támogatását azon egyesülettől, mely a hazában alakult hason egyesületekkel együtt egy magasztos eszmét képviselnek, a magyar államiság és magyarosodás eszméjét, melyért ez idő szerint már hazánk legjobbjai küzdenek, a magyar nemzet szíve véreből keletkezett ez, s lelkesedése s jobbainak ügybuzgalma, hiszem, hogy ez eszmét hova előbb eredményre vezérlik.

A magyar nemzet pár év múlva üli meg ezredéves fennállásának magasztos ünnepét, — a lezajlott évszázadok nagy eseményei, s történelmünk lapjai tanuskodnak arról, hogy a magyar nemzet hősiessége alkotta, s védte a hazát ezredéven át, — s annyi vész vihar, s balviszályok után büszke önértéssel mondhatja el még is, — megfogya bár, de törve nem, él nemzet e hazán:

de uraim, ezen ünnepélyességekkel a második ezredévi küszöbére léptünk, — s a magyar nemzet háromszintű jelvénye az újabb nemzedékek általa alá kerül, kérdés, ha valjon ezen hősiességek egy magukban, most már a változott viszonyok mellett képesek lesznek-e megvédeni e jelvényt? képesek lesznek-e biztosítani a magyar állam létérdekét? én azt hiszem, hogy ezen erények mellé új alapot kell teremteni, s az nem lehet más, mint a nemzet előhaladása s művelődése, s így tiszta, de erős nemzeti közérzetlet keletkezvén, ez uraim, ez legyen jövőre nemzeti létünknek erős talapzata,

és most e hazában keletkezett közművelődési egyesületeknek létjogot éppen az ad, hogy e nemzeti közérzetletet népünk minden rétegében élessze és fejlessze, azért hazafiai lelkesedéssel kell, hogy felkaroljuk mi is az eszmét, legyünk apostolai e szent ügynek, hogy a hazai dicsfény s jóléte mellett egyik nemzedék a másik után lelkesedéssel mondhasza minden időben: éljen a haza!

Kérve becses figyelmeket, közreműködésüket, a jelen közgyűlést megnyitom.

Ezután felolvastattam a titkári jelentés, melynek főbb adatai a következők:

A gömörmezei közművelődési egyesület legközelebb lefolyt egy évi működéséről van szerencsénk szokásos jelentésünket következőkben előterjeszteni:

I. A tagok létszámát illetőleg jelentjük, miszerint azok a tavalyihoz viszonyítva 2153-ról 2239-re, tehát 86 taggal emelkedett s így jelenleg van 127 alapító, 834 rendes, 1278 pártoló, ha tekintetbe vesszük azt, hogy a folyó évi június 20-án tartott igazgató választmányi ülés megbízásából kibocsájtott gyűjtő-ívek visszaküldési határideje még nem telt le s így még ez uton is új tagok be-

lépése remélhető, ugy bizonyára a tagok létszáma a mult évekhez képest igen nagy mérvben emelkedett s általában örömmel konstataálható az, hogy közönségünk átlátva ezen kultur intézményünk jelentőségét, mindinkább és mindinkább érdeklődik annak fejlődése iránt, átlátja azt, hogy azon nemes cél, melynek megvalósítására törekedünk, nem jelentkezik gyors és fényes eredményekben, hanem tevékenységünk hatása csak is újabb nemzedékek nevelése által jelentkezik, s átlátja azt, hogy hosszú s kitaró igyekezet, hazafias áldozatkészség az eszköze annak, hogy fáradsalmunk eredményét láthassunk. S valóban az önzetlen áldozatkészség ez év folyamán is szép példákban jelentkezett.

A Rimamurányi salgó-tarjani vasmű-társaság 200 frttal alapítványát 1000 frtra egészítette ki.

Rimaszombat rend. tan. város 50 frttal 100 frtra. Borbély Lajos 50 frttal 250 frtra.

Fábray János rimaszombati felsőbb leányiskolája növendékei 47 frttal 100 frtra, továbbá a eszi fürdő igazgatósága, dr. Kalchbrenner Hugó, Török Ferencz, Heinec Frigyes és a nagy-röcei kölesön-segélyező-egyesület 50—50 frttal mint alapító tagok léptek be.

Hogy az egyesületünk iránti érdeklődés mindinkább szélesebb körben ver gyökeret, mutatja a hosszúsói lakosok díszletes példája, kik Szollár Pál tanító buzdítására ez évben már két ízben rendeztek gyűjtést s annak eredményeképp első ízben 16 frt 04 krt, legközelebb pedig 15 frt 50 krt küldtek be egyetemlert czéljaira.

Mindezen hazafias adományokért nemes kötelességünknek ismerjük el azt, hogy ezen áldozatkészségért jegyzőkönyvileg leendő köszönetünk nyilvánítását indítványozzuk.

II. Vagyoni helyzetünk, melynek részletes ismertetését egyébként a megvizsgáló jelentés fogja feltüntetni, már a fentebbiekből következtetve, ismét erősödött. Nem számítva ugyanis az egyes körök által bevett és saját céljaikra fordított mintegy ezer forintot. A központi pénztár mult évi bevétele volt 3753 frt 79 kr., kiadása 939 frt 65 kr. Az egyesület tényleges vagyona 10814 frt 14 kr., mely összehasonlítva a mult évi 8000 frtnyi alapítókéval, 2814 frt 14 krnyi örvendetes gyarapodást tüntet fel.

III. Ezek után rátérünk egyesületünk ez évi működésére:

Tartatott két igazgató választmányi ülés, melyekben a folyó ügyek a választmányi tagok élénk részvéte mellett alapszabályaink és az 1889. évi közgyűlés határozatai értelmében rendes elintéztést nyertek.

Egyesületünk működése ugy a központban, mint a körökben a taggyűjtésen kívül három irányban terjedt. Fentartotta és terjesztette az egyesületi óvodákat és menhelyeket, buzdította újak felállítására, végre pedig anyagi erejéhez képest gyarapította az iskolák felszerelését, ellátta azokat első sorban magyar olvasó- és tankönyvekkel, a magyarosító egyházakat magyar énekes könyvekkel, terjesztett hazafias irányú olvasmányokat magyar és tót nyelven oly helyeken, hol annak kiváló szüksége tünt ki és az illetőkben az ez iránti vágy felébrett.

Kizárólag vagy nagyobb részt egyleti költségen fenntartott óvodánk van Helpán, Paesán, Fazekas-Zsaluzsányban, Nagy-Röcezn és Ratkón; segélyeztük a veszerési és eszetneki községi óvodákat. A nyustyai kör által már 1889-ben is sikeresen működött nyustyai gyermekmenházán kívül szervezetett ez évben a rimabányai és rimóczai. Így fenntartottunk összesen 8 kisdóvodát és gyermekmenhelyet támogatunk kettőt.

Ezen óvodákat és menhelyeket látogatta az elmúlt tanévben 495. szervezésük óta pedig 4 év alatt 1689 kisdéd, kik nemesak ápolásban részesültek, hanem nekik megfelelő eszelekre is neveltettek, valamennyi pedig az előttaké eddig ismeretlen magyar nyelvet is elsajátította, kinek alkalma nyílt egyleti óvodánk valamelyikének ez irányú eredményében gyönyörködhetni, az nem fogja megtagadni filléret azon egyesülettől, mely leginkább sajnálhatja, hogy alkotásait anyagi erő hiányában nem szaporíthatja oly arányban, a mint ezt ugy az állami, mint nemzeti érdek egyaránt kívánja, sőt követeli.

De ha az egylet nem is képes ez idő szerint minden irányban támasztott igényeket kielégíteni s új óvodákat szervezni oly helyeken, hol ennek hiányát érzik, nem is képes még ez idő szerint minden irányban támasztott igényeket kielégíteni s új óvodákat szervezni oly helyeken, hol ennek hiányát már érzik, nem kiesinyelhető azon közvetett hatása, melyet ez irányban az érdekelt tényezők buzdítása lelkesítvén és utbaigazítása által kifejtett.

Mig ugyanis az egyesület működése kezdetén a megyében csak 9 óvoda és 3 menhely volt, ezeknek száma most 16 és 21-et tesz ki, mely 37 intézetben 5427 kisdéd nyert nevelést és ápolást s valamennyi erősödött meg azon értelemben, mely őket a hazához és az azt fenntartó magyar nemzethez örökre lekötö.

Mig továbbá az egyesület kisdóvodái czélokra ezen évben csak 1372 frtot s 1887—1890-ig 3897 frtot fordíthatott, a megyei 37 kisdóvoda és menhely 10387 frtra, az utolsó 4 év alatt pedig 36954 frtot fordított. A megyében e czélra ez évben fordított költség 100%-al emelkedett az 1886. évihez viszonyítva, a mikor 5653 frt fordított ezen kiválóan hazafias czélra, a kisdédok ápolása és hazafias nevelésére.

Ha egyesületünk ennél többet nem is tett volna, ez egy maga teljesen biztosítaná létjogosultságát, megyénk jobbainak áldozatkész támogatását, melyre oly nagy szükség van.

Azon meggyőződés, hogy a kisdéd nemesak a szülők öröme, de a magyar államnak is egy-egy leendő oszlopa, mindinkább terjed Oláhpatak Telgárt, Turcsok és több községekkel folynak a tárgyalások új óvodák szervezése iránt; a jolsvai takarékpénztár áldozatkész támogatásától — miben nagy érdeme van néhai Remenyik Éde polgármester és Jurin Samu igazgató tanító uraknak, — kényelmes új otthont nyert, a jolsvai kisdóvodának hiányos felszerelése tőlünk várja kívánatos kiegészítést. Nagy mező új tevékenységre, nemes indok új áldozatkészségre, melynek kifejtését ismételve kénytelenek vagyunk esdekeln. Tartsuk meg a mi megtartható s örizzük meg a mi megörizhető. Bizva bizunk benne, hogy tagjaink fokozott agitátója bennünk oly eszközök birtokába juttat, melyek mellett nem leszünk kénytelenek attól, ki e megyében magyarnak akar nevelődni, megtagadni azt, hogy magyarrá lehessen.

A hiányzó felszerelés pótlásával támogattuk a sajoskeszi, rákosi, ploszkói, paesai, pohorellai iskolákat a

központból, s a nyustyai és garami körök is ez irányban ismételve díszletes tevékenységüket fejtették ki. Magyar felolvasó estélyeket rendezett a tiszolzei kis, de tevékeny kör a eszekély számu magyarság összetartására; míg a dobsinai kör jutalmakat osztott az elemi és ipariskolákat látogató és a magyar nyelvben feltűnő haladást tanúsított tanulók között.

Magyar olvasó- és gyakorló-könyvekkel. Magyarországon és Gömörmezei térképével látta el a Csetnek vidéki kör a szegény tanulókat, a hiányzó taneszközökkel az iskolákat, s terjesztette községenként a „Képes Néplapot“ és „Világ Krónikát“.

A garami-kör folytatta a eszetekühez hason irányu működését, midőn a helpai óvoda részére kieszközölt és tetemes költséggel e czélra á alakított állandó helyiség berendezésén kívül: a hazafias irányu től lapok és nap-tárak terjesztésére különös gondot fordított ez évben is.

Egyesületünk jelenlegi viszonyait, egy évi működését áttekintve, átlátható az, hogy ez év folyamán is egyesületünk elismerésére méltó haladást tett, s dacára annak, hogy a gyakori tüzesetek folytán vármegyénk közönségének áldozatkészsége rendkívüli módon vétegett igénybe mégis ma már intelligentiájának számot tevő része áldozatkészséggel az általunk kítűzött nemes czélt diadalra juttatni igyekezett.

Átlátta, átértette közönségünk horderejét annak, hogy egyesületünk fejlesztése által nemesak hogy maga az általános egységes magyar nemzeti kultúra mint czél fejlesztetik s előre vitetik, de ez által az összetartozás kötelekei megszilárdulván, nemzetünk ereje is megacéloz-tatik.

Van szerencsénk még jelenteni, hogy egyesületünk tisztviselőinek és az igazgató-választmányának az 1885. év augusztus 10-én tartott közgyűlésből adott 5 évre szóló megbízatása ez év folyamán lejárt, s miután működési időnk alatt igyekeztünk teljes erőnkkel a reánk rótt feladatnak lelkiismeretes pontossággal megfelelni s minden törekvésünket arra fordítottuk, hogy az egyesületünk által kítűzött nemes czélt megvalósítsuk s törekvéseinket siker koronázza, ennél fogva midőn nyugodt lelkiismerettel az egész tisztviselői kar az igazgató-választmány tiszttségéről lemond, kérjük a tisztelt közgyűlést, miszerint a tisztviselői kar és az igazgató-választmány újból leendő megválasztása iránt a szükséges intézkedéseket megtenni méltóztassék.

A titkári jelentés felolvasása után elnök azon aggodalmainak ad kifejezést, hogy az egyesület, melynek eddigi működését minden irányban siker koronázta, jövőre nehezebb küzdelmek árán fog sikerrel működhetni, a mennyiben a szervezkedés alkalmával kikötött öt évi időtartam a folyó évvel lejár s már eddig is számosan jelentették be kikilépésüket. Hevessy Bertalan a közgyűlés tagjainak az elnök iránt való érzelmeit tolmácsolván, ajánlja, hogy azt, kinek működéséhez az eddigi elért siker fűződik, egyhangulag ismét elnökké választassék, minek folytán a közgyűlés zajos éljenzései között Török Bálint az egyesület elnökévé ismét megválasztattott.

Alelnökök lettek: Mihalik Dezső és Fáy Gyula a nyustyai kör elnöke, ki a nyáron elhunyt nagyérdemű Osider Károly helyére választatott meg. Igazgatóvá az egyesületben kezdetlől fogva nagy tevékenységgel működő Groó Vilmos kir. tanácsos tanfelügyelő, pénztárosá pedig ismét Dapsy József megyei főpénztáros lettek.

Az időközben leköszönt titkár helyére egyhangulag dr. Fornét Gyula választatott meg, ki hónapok óta mint helyettes, lelkes buzgalommal vezette a titkári ügyeket, lemondván a más-különbben eszekély tiszteletdíjról is; a mennyiben pedig a tiszteletdíjról való lemondását jövőre is fentartotta, a közgyűlés felhatalmazta az elnökséget arra, hogy az irodai munkák elvégzésére a titkári tiszteletdíj terhére egy irnokot alkalmaz-hasson.

A választmányban megürült helyek következőkkel töltettek be: Szentiványi Miklós, Hevessy Bertalan, Latinák Frigyes, Basilidesz Gusztáv, Ruszkay Gyula, Schmid Bernát Lőrinczy György, dr. Veres Samu, Ragályi Ferencz, Ragályi Gyula, Dráskóczy László, Flander István, Lenkey István.

A számvizsgáló bizottság jelentése alapján pénztárosnak a lefolyt évre felmentvény adatik. Az egyesület vagyona ez idő szerint 11.753 frt 79 kr. A jövő évre szóló költségvetés a következő tételekkel állapított meg:

Fedezet.	frt.
1 Pénztári készlet decz. 15-én	41
2 Latinák testvérek 2000 frtos alapítvány 5%	100
3 A Rimamurány-Salgótarjani vasműrészvénytársasági 1000 frtos alapítvány % -a	50
4 8000 frtos tőkealapítványból	400
5 124 alapítványból még befizetendő 1460 frtból	400
6 834 rendes tag 1890. évi tagsági díjából	800
7 Tagsági díj hátralékból	400
8 1278 pártoló tagtól remélhető	100
9 Adományok, perselygyűjtés, nyomtatványok eladása és előadásokból	189
Összesen	2480
Szükséglet.	frt.
1 Alapítókéhez esatolandó alapítvány a fedezet 5-ik tételével egyezőleg	400
2 Vidéki köröknek a r. tagsági díjakról őket illető 1/3-a	400
3 Garami körnek a helpai óvoda feltartása, hazafias olvasmányok terjesztése	220
4 Ratkói óvodára a Latinák alapítványbeli 50 forinttal.	200

5 N.-rözei ovodára a város által adott 110 frt helyiség és tüzfűtés kivül	150
6 Csetneki körnek ovodája támogatása, néplapokra, tankönyvekre bevétele 2. és 3. részlete	60
7 Rozsnyói körnek a pacsai és veszerési ovodákra	200
8 Jolsvai körnek a jolsvai ovoda felszerelésére bevétele 2. és 3. harmadra	80
9 Nyustyai körnek 3 menházra, klenőzi olvasókör támogatására	140
10 Turesok és Szirken szervezendő egyleti ovodákra	200
11 Iskolai felszerelések, népkönyvtárakra	100
12 Váratlanokra	100
13 Egyleti igazgatás:	
a) titkári tiszteletdíj	100 frt
b) irodai szükséglet	30 frt
c) nyomtatványok	100 frt
Összesen	2480

Nagyobb vitát idézett elő a rozsnyói kör elnökének, Fábrián Ferencnek levele, melynek kissé merev hangja az elnök személyét is érinté, a közgyűlés azonban elnöke eljárását helyeselve, visszatért a tárgysorozathoz s Kubinyi Géza indítványára elhatározta, hogy a rozsnyói kör rendelkezésére 200 frtot boesát, hogy ez összegből első sorban a veszerési és a szenvedő betleri ovodák segélyeztessenek.

Végül az elnök felkéri a közgyűlés fiatalabb tagjait, hogy a farsang folyama alatt az egylet javára bálokat, hangversenyeket stb. rendezzenek.

A lelkesült érzelmi közgyűlés az elnök zajos élettelésével végződött.

Megyei közgyűlés.

Gömör-Kishont t. e. vármegye rendes téli közgyűlését decz. hó 20-án tartotta meg szokatlanul nagyszámu megyebizottsági tagok részvétel mellett. Nagyrözei járásbeli szolgabírónak egyhangulag Mariássy Gyula helyettes szolgabíró választott meg. Szentiványi Árpád orsz. képviselő interpellálta az alispánt, hogy a nyustyai pánszláv igazgatások lecsillapítására a nyáron igénybe vett katonai karbantartás költségeinek behajtása mért halasztott el? Bornemisza László alispán megnyugtatólag válaszolta, hogy a költségek behajtása a renitens egyház többségének: az esperességi elnökségnek javaslatára lett, de eskákis folyó hó 21-éig elhalasztva, azon reményben, hogy az előzetkenység által a feligazott lakosság helyesebb, hazafiasabb gondolkodásra tér. Miután azonban köz tudomásu, hogy a zavargás újabb erősen hazfiatlan jellegűt öltött, s a zavargók a halasztási időt arra használták fel, hogy a hadügyminiszterhez is küldöttséget menesztettek a költségek elengedésének kérelmezése végett, a közgyűlés minden illetékes miniszteriumhoz sürgösen jelentést tesz, hogy a helyzet feltárása által a költségek elengedése megakadályoztassék. — A közigazgatási bizottságból törvény szerinti kilépő tagok újra megválasztottak, és pedig: Mihalik Dezső 74. Bornemisza István 72. Mariássy Andor 71. Okolicsányi Gáspár 70 és Hanvay Zoltán 46 szavazattal. Az igazoló választmányból kilépő tagok: Sárközy Gyula, Kishonthy Gyula, Fáy Barnabás, Bornemisza István és Tornallyay Zoltán, s a számvizsgáló bizottságha Török Bálint elnökle alatt Terhes Pál, Glauf Pál, Gróó Vilmos és Samarjay János egyhangulag választottak meg. A megyei költségvetést helybenhagyó belügyminiszteri leirat tudomásul vétele után Ungmegye átiratára a Gróf Butlernek emelendő emlék felállítására 100 frtot szavazott meg a közgyűlés. — Alispán bejelenté, hogy özv. Molnár Viktorné sz. Abaffy Erzsébet b. emlékü férje emlékére a megyei kózkórház javára 4000 frtnyi alapítványi összeget küldött hozzá. A közgyűlés írásbeli köszönetének átnyújtására s a nemeslelkű alapító iránti hála tolmácsolására Bornemisza László alispán vezetése alatt Szontagh Zoltán, Bornemisza István, dr. Löcherer Tamás és Ragályi Ferenc kiküldetnek.

Hosszabb vita keletkezett a fölött, hogy a tornallyai járás-orvos tovább is meghagyassék-e az orvosi lak bérletében? Az állandó választmány határozati javaslatának támogatására több e század elejétől kelt közgyűlési végzés olvastatott fel, melyek avult stýlusa mosolygásra készítette a megyebizottsági tagokat. Végre a közgyűlés azt határozta, hogy a tornallyai járásorvos évi 100 frt kárpótlással fizetése mellett részesítessék, de az alispáni hivatal megbízatik, hogy az orvosi lakot árverés útján a legtöbbet ígérőnek adja bérbe.

Helybeli hírek.

Kérelem. Alólirott tisztelettel kéri a lap járatóit, hogy ha netalán hátralekba volnának, sziveskedjenek a még hátralevő összeget mielőbb beküldeni.

Rimaszombat, 1890. decz. 22.

A „Gömör-Kishont“ és „Hivatalos Ertesítő“ kiadóhivatala.

Előfizetőinkhez. Lapunk tizenegyedik évfolyamának utolsó számát küldjük szét ezuttal. Nem nagy életpályát futottunk meg, de egy vidéki lap életében hosszú idő egy évtized is, ha figyelembe vesszük azokat a körülményeket, melyek fejlődését lépten-nyomon gátolják. Az akadályokkal megküzdeni akarunk jövőre is, míg e munkánkban lapunk barátjainak anyagi és erkölcsi segítségére támaszkodhatunk. Midőn előfizetőinknek és munkatársainknak eddigi jóindulatáért köszönetet mondunk, egyuttal mindnyájoknak boldog karácsony ünnepeket kíván

a szerkesztőség és kiadóhivatal.

Silvesterest. A gömörmezei magyar közművelődési egyesület és a nöegylet e hó 31-én a Három Rózsá nagytermében társas estélyt rendez. Belépti-díj 50 kr.

A műkedvelő előadás és az azt követő táncmulatság, melyet a helybeli műkedvelő társulat f. hó 20-dikán rendezett, valóban nagyon élvezetes szórakozást

szerezett a jelen volt közönségnek. Meg is felt a terem, még pedig zsufolóság nézővel Gyönyörködhetett is a közönség a jó kedvvel, ügyességgel s alakító erővel működött szereplők összehangzó játékában. Előadták Csiky Gergely vígjátékát, a „Buborékok“-at, mely élénken színezi mai társadalmunknak külsőségek után kapkodó ferdeségeit. Az összes szereplők egytől egyig méltán megérdemlik játékuikért a teljes elismerést, mert bizony nem esekély dolog nem színésznek a világot jelentő deszkákön az ösmert lámpalázt kikerülve, egész otthoniasan adni a költő alakította különböző jellemek hü képét. Draskovics Gáborban méltó képviselőre talált Solmay Ignác vezérbírt-kos, az önmagát kárhoztató, de felelőségével szemben tehetetlen férj, kiből azonban a darab végén kitört az erélyes családító tette képes akaratereje. Nejét Szidóniát igazán hü alakítással s elejétől végéig átérve remekül játszotta Geese Teréz k. a. A nagyravagyó, könnyelmű nő, ki folyvást a legdivatosabb drága ruhákat vásárolja s mindig családi bált rendez, leányainak gazdag előkelő férjket vadász léha egyéniségekben. Mindez kellően domborodott ki Geese Teréz k. a. művészi játékában, ki férje fölé kerekedő hatalmával ugyancsak imponáló hatást gyakorolt. Bélet, az országos képviselőt Kostyál Gyula, Róbertet a szintén könnyelmű fiatal embert Rásky István, a szelid és hü Gizellát Rásky Erzsike, a hü Arankát Kishonty Anna kisasszonyok hévvel és melegséggel adták a jellemeknek megfelelően. Kathona Géza is szorgalommal és híven jellemző a féltékeny és becsületére büszke Rábay Miklós osztálytanácsost. Mindvégig derült hangulatban tartotta Dr. Veres Samu a közönséget humoros játékaival, melyben a gazdag, jöszivű becsületes, de szegletesen társalgó vállalkozót Marozsán Demetert általános tetszés és „zajos helyeslés“ közt tünteté föl. Jól esett a néző közönségnek ugy a Dr. Veres Samu, mint Draskovics rögtönzése is. Gaskó László a megértett szerelmes ifjúnak jeles képviselője volt A ki a kedves és szép Papszász Irén k. a-t nem ismeri, ügyes és jól eltalált szereplése után azt hinné, hogy Szelezkyné tulajdonságai vannak meg nála, annyira beleléte magát szerepébe. A eséslep Chupor Aladár ugrifüles szerepére a nézőközönséget minduntalan nevetésre fakasztá és ez nem esekély elismerés Babes Kornéla néve. Három vállalkozót Perez Samu személyesítő kifogástalan ügyességgel. Az irigység sem lehetne hibát Jeszó Sári és Jaczkó Juliska kisasszonyok játékában. Amaz a Rábay nejeinek, a szeszélyes, könnyüvéru de férjét igazán szerető Szerafinnak igen nehéz szerepét nagy hévvel, jól játszotta, míg Jaczkó Juliska kisasszony a ravasz, vesztegető és a nőt férje ellen ingerlő Háromnét nagy könnyedséggel, tetszéssel adta. Gombos ügyvéd személyesítője Lengyel Samu, a szép szinpadí alak jól jellemző játékat látva, az a gondolat jutott eszembe, milyen jó volna ilyen előadásban gyakrabban gyönyörködni. Bangó kereskedő segéd Bodor Lászlóban, a confidens inas Miskolczy Istvánban, András inas Hrecska Lászlóban, Betti szobaleány a kedves és nyájas Soós Margit kisasszonyban jellemüknek megfelelő szereplőkre találtak. Az előadást reggeli 3 óráig tartó vidám táncmulatság követte, melyben a négyes lejtésekor a fennálló tánczölők az egész nagy termet betöltötték. Tevékeny része volt az előadás sikerében Ozikora Istvánnak is, ki mint sugó fáradságos munkáját észrevétlenül de jó eredménnyel végezte. — Török József pedig azért a sok fáradságért és tapintatos rendezéért nagyon bekötelezte maga iránt az élvezetben részesült közönséget.

Ünnepi köve'ekül mentek a rimaszombati főgymn. ev. ref. vallásu tanulóit közül Zeherje-Pokoragyra Kovács László, Beretke-Csoló-Lekenyére Pál Gyula, Szilas-Szintre Vinis Viktor VIII. és Szögliget-Komjátira Asztalos Kálmán VII. oszt. ifjak.

Elszámolás. A helybeli műkedvelők által rendezett előadás összes bevétele 245 frt volt. Kiadás 138 frt 6 kr. Tiszta jövedelem 106 frt 94 kr., melynek ötven százaléka (53 frt 47 kr.) a gömörmezei tüzkárosultak javára fordították.

Az árvák karácsonyfájára újabbán adakoztak; Radvánszky Károlyné 3 frtot, báró Nyáry Sándorné ismét ruhaneműeket, Bornemisza Lászlóné újból 30 drb zsebkendőt, Mészáros Kálmánné 50 krt és ruhaneműeket, Nagy Ferencné újlog ruhaneműeket, egy valaki négy drb könyveskét. Fogadják érte az árvák és nöegyület forró haláját. Rimaszombat, 1890. december 22. Kern Adolfné, igazgatónő.

Vármegyei ujdonságok.

Nincs még főispánunk. Általánosán el volt terjedve az a hír, hogy krisztkindlibe kinevezik az új főispánt, még pedig Fáy László képviselő személyében, de a fontos politikai momentum még eddig nem következett be, s így a kombinációknak a beálló nagy ünnep folyama alatt is tág tere lesz. A „R. H.“ szerint az állás betöltésére első sorban csakugyan Fáy L. van kiszemelve s csak akkor lehet szó másról, ha ő e fontos állást nem fogadja el.

Nöegyület Ratkón. E hó 14-én Ratkó hölgyei nöegyületet alakítottak. Az alakuló közgyűlésen, daczára a kedvezőtlen időnek, szép számmal jelentek meg az egylet tagjai, kik a közgyűlés vezetésére Hörk Istvárné urnót, jegyzőül pedig Gaál Béla urat kérték föl. Az alapszabályok elkészülte után az egyesület tiszteletbeli választották meg. A jötekonyságáról általánosán ismert Latinák Frigyes ur az egyesület örökös tiszteletbeli elnökévé. — Szentiványi Árpádné elnöké. — Fischer Károlyné és Hörk Istvánné urnók alelnökökké választottak. Igazgatónővé ifj. Danis Mártonné, — pénztárossá Zimann Gusztávné, ellenőrré Faluba Andrásné lettek. A titkári állást Dr. Kres Gyulával, a jegyzőit Zachar Sámuel lelkéssel töltették be, kik mindketten Ratkó legújabb lakói. Az egylet jötekonny adományokkal kezdte meg működését, a mennyiben karácsonyra több szegény árva gyermeket lát el lábbelivel s ruházzal. E tekintetben elismerés illeti az ifjú egyesület igazgatónőjét, ifj. Danis Mártonné ő nagyságát, kinek kezdeményezése folytán e hó 21-én Ratkó lelkes hölgyei összejöülnek, a gyermekruhácskákat maguk készítik el. Virágozók az egyesület a szegény árvák javára állandóan!

A nyustyai papválasztás, mely a folyó 20-iki megyei közgyűlésen is interpellatio tárgyát képezte a

katonai ex-exceptionális költségek behajtása miatt, mult vasárnap esendesen s közmegegedésre folyt le. Bár most sem hiányoztak az agitatorok s hallomás szerint egy a jelölésből kimaradt pap is arra vállalkozott, Glauf Pál főesperes és Kubinyi Aladár esperességi felügyelő megjelenésük s tapintatos fellépésük a zavargó elemekre is békítő, illetve kijózanító hatással volt. Felhívásukra a 200-at meghaladó választó először magántanácskozmányt tartott, melyben a közhangulat eleinte Geduly zólyomi segédlelkész mellett nyilatkozott, de csakhamar Kolbenhayer József részére csapott át s ezt az esperességi elnökség ismételt felhívására is lelkesedéssel egyhangulag nyilváníttak. Teljes elismerés illeti a választást vezető elnökséget ezen újabb sikereért, melylyel egy viszályban volt egyházközség belbékéjét helyreállította s a magyar Sionnak ismét egy már-már elvesztett örömlomást biztosított.

Nagy-Röcze r. t. város képviselő testületének érték-képviselőt az 1891. évre: 1 Nagyrözei kölesönsegélyző szövöketzet, 2 Nagyrözei magyar takarékpénztár, 3. Tóth Endre, 4. Mihalik Dezső, 5. Ev. egyház, 6. R. kath. egyház, 7. Botto Gyula, 8. Molitórisz János, 9. Rimamurány-salgótarjáni vasműgyesület, 10. Stefancok Márton, 11. Mariányi Antal, 12. Nandrássy Gusztáv, 13. Csenka Albert, 14. Bárdossy Pál, 15. Dedinszky Gyula, 16. Dr. Posevits Albert, 17. Greiner Lajos, 18. id. Vieszt Gusztáv, 19. Stefancok Károly, 20. Beliczay László, 21. Coburg herceg, 22. Mokos Károly, 23. Remenyik Dénes, 24. Thomasz Pál. A legnagyobb adó 1696 frt és a legkisebb 50 frt.

Uj jegyzői kör. Tornallya nagy községgé alakulván, az eddigi jegyzői körtől külön vált. A Méhi, S.-Keszi, S.-Lenke, Kőveces és Királyiból alakult kör folyó hó 23-án jegyzőjévé egyhangulag Nagy Márton oldaltalvi községi isk. tanítót választotta.

A nagy-rözei kisedővoda növendékeit a nagyrözei hölgyek öit, a hol szükség mutatkozik, ruházzal s élelemmel segélyezik. E hölgyek által választott bizottság, melynek élén Mihalik Dezsőné urnó áll, élénk tevékenységet fejt ki; a karácsonyi ünnep alkalmából is a szegényebb sorsu gyermekek számára szép karácsonyfát állított, valóban pazarul megrakott hasznos ajándékokkal. Az ünnepélyen részt vett a közművelődési egyesület részéről Mihalik Dezső körelnök.

A nagyrözei műkedvelő társulat f. hó 14-én zártkörű társasestélyt rendezett. Ez estélyen a társulat tagjai s azoknak a közeli vidéken lakó vendégei vettek részt. Hreencsik Ida „a házasság előbötélyén“ című monológot adta elő ügyesen; Halasi Irén „A füredi bált“ szavaltá hatással; Nagy Lajos pedig Röcze város „multját, jelenét és jövőjét“ zengte meg verses felolvasásban, mit kiváló humorral fűszerezett. Ugyancsak ő fiával, Flentisz Endrével egy pár kedvelt népdalt játszott a hegedűn. Ezek s végül Danesházy Gusztáv meglepő bűvészeti mutatványai oly jó kedvre hangolták a közönséget, hogy a táncznak csak a hajnal vetett véget.

Műkedvelői előadás. Dobsinán a műkedvelők pénteken, decz. 26-án, jötekonny ezéla táncmulatsággal egybekapcsolott színelőadást rendeznek. Előadják Török Kálmán fordításában gróf Fredo Sándor „Vidor ur“ című 4 felvonásos vígjátékát.

A murányi kőedénygyárat hazánk egyik legnagyobb vállalata, „az egyesült magyarhoni üveggyárok részvénytársasága“ vette bérbe. A kőedénygyár új aerája kezdődik e bérbe vétel által s hisszük, hogy megyei iparunk jelentékeny tényezője leend.

Tűz. Nagyröczén folyó hó 14-én este a kiströzei-utezában egy istálló égett le. A gyorsan megérkezett tűzoltók megakadályozták a tűz terjedését, pedig ez könnyen végzetessé válhatott volna, mert e hely valóságos tüzfészek. E tűz alkalmából érdekes felmüliteni azon körülményt, a mi a tüzoltó-egyleteknél ritka tünemény, hogy legény van elegendő, de tiszta nincs elég. Legalább a szivattyús parancsnoki állás volna mielőbb betöltendő, mert hiánya a jelen kis tüznél is érezhető volt.

A gömörmezei községi és körjegyzők egyesülete Bánrévén folyó hó 15-én Fridrich Vilmos Pelsőcz városi főjegyző elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tartott, a gyűlésnek egy igen fontos és nevezetes tárgya volt: a községi törzskönyv s idegenok jegyzésének szerkesztése iránt való indítvány tárgyalása, a melynek összeállítása, illetőleg szerkesztésére legalkalmasabb idő lenne 1891. jan 1-én kezdődő népszámlálás. Az indítványt behatoló megvitátás után elfogadták. Indítványt elfogadtak arra is, hogy kerestessék meg a vármegye törvényhatósága, a segédjegyzői állások rendszeresítésére.

Gyermekek színelőadást rendezett a likéri kohótelep tantestülete folyó hó 14-én. A belépti-díjából maradt a esekély 4 frtnyi költség levóvása után 46 frt 87 kr. árva és szegény gyermekek felruházására.

A szegény iskolás gyermekek éllemezésére a likér-klenőzi társulati iskolások havonként 20 frtot fordít a vezérigazgatóság jóvághajása mellett. Így lehetővé van téve, hogy a várostól távol lakó szénégetők gyermekei rendes iskoláztatásban részesüljenek.

Vegyes hírek.

Felolvasás. Az országos közegészségi egylet f. hó 18-án Budapesten dr. Markusovszky Lajos min. tanácsos elnökle alatt tartott szakülésén érdekes felolvasással gyönyörködtette a nagy közönséget lapunk kiadója dr. Bernát István. Sir Edwin Chadwicknek Anglia nagy közegészségi reformátorának életét vázolta igen tanulságosan s művében az ujjabkori közegészségi mozgalmaknak hü képét nyújtotta. A nagy tetszéssel fogadott felolvasásért dr. Markusovszky Lajos elnök meleg köszönetét fejezte ki.

Választás. Borbély Lajost, a rimamurány salgótarjáni-vasműrészvénytársaság vezérigazgatóját a besztercebányai iparkamara kereskedelmi osztálya elnökének választotta meg. Igen szerenéses választás.

Városaink lakbér szerint osztályozva. A közös hadsereg és a honvédség beszállásolásáról szóló törvény rendelkezéséhez képest a honvédelmi miniszter az utóbbi öt év alatt divott lakásbér tekintetbevetelével 1891. évi január hó 1-től 1895. évi decz. hó végéig terjedő öt évre újra osztályozta a városokat. Az osztályozás X. osztályt állapított meg. Ezek közt Rimaszombat a VII. osztályban foglal helyet.

Melyik lapra fizessünk elő? Most kell eldönteni ezt a kérdést, itt az új esztendő. Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva aránylag a legelőbb magyar lap az „Egyetértés”, a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lép. Ez a magyar olvasó közönség lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alaposága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértés”-t népszerűvé. A parlamenti tárgyalásokról a legérdekesebb s e mellett tárgyilagossá hű tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Közgazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazda közönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi s tőzsdei tudósításainak bőségével s alaposágával ma már nem is versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés”-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett társzójában annyi regényt olvasson, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredeti, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarsággal fordításban kapnak az „Egyetértés” olvasói. A ki olvasni valót keres és a ki a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés”-re, a melynek előfizetési ára egy óra 1 frt 80 kr., 1/4-ed évre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába — Keeskeméti-utca 6 szám — küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**
Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernát István.**

Magán-hirdetések.

Bérbeadás.

Ujházy Tivadarné szül. Malatinszky Irma
„Feketerét”

pusztai birtoka a jövő 1891-ik évtől számítandó több egymásutáni következő évre bérbe kiadó: Értekezhetni tulajdonos urnóval magával **Rimaszombat** főtér 6-ik szám.

Hirdetmény.

A legközelebbi **Losoncz-Tugári** országos vásár folyó évi december hó **29. és 30-ik** napjain lesz megtartva.

3—3 **Goldberger D.** vásárjogbérlő

Eladó ház.

Rimaszombatban, a **Pokorági-utca 23. sz.** alatti ház, magános nagy udvarral és melléképületekkel együtt szabad kézből eladó.

Vevők értekezhetnek a tulajdonos **Szvetniczky Ferenczcel.** 1—3

Karácsony- és újévkor

mindenkinek adatik alkalom, hogy családját vagy barátait egy kis ajándékkal meglephesse. Az ily bevásárlásra ajánlom a n. é. közönségnek az üzletben kiállított sok szép és igen alkalmas ajándék-tárgyat.

Nagy választék különféle bomboneokban finom chrém- és fondau-cukorkákkal töltve. Karácsonyfa díszítéshez mindenféle cukorconserv, hab- és csokoládé-alakoescák, kis sütemények, szivarkák, repülő angyalkák, liquer-gyűrűk és alakok darabonként valamint dobozokban is vegyítve 100 db 1 frt 20 kr., finomabb 100 db 2 frt dobozzal együtt. Saját készítésű, egészen finom theasütemény kilója 1 frt 60 kr.

A karácsonyfák díszítéséhez izlésesen színezett hosszú csukorkák kilója 1 frt 20 kr., bádeni kávé-chrém kilója 2 frt 40 kr., szalon-csukorkák kilója 2 frt, szalon- és csokoládé-chrém, Stanley-golyócskák kilója 2 frt 60 kr. Továbbá többféle gyermek játékszerek pléből, u. m. trombita, óra, bórond stb., papír-gyurmából kávéőrölő, album stb. csukorkákkal töltve dbja 10 krtól feljebb.

Megtekintésre méltó és igen kedves ajándék-tárgy a **telt virágkosárka** természetes szaggal dbja 20 kr.

Felhívom még a n. é. közönség figyelmét a különféle finom **torták, chremek, parfeetek** s több efféle rendelmeny gyors és jutányos ároni elkészítésére. Kapható nálam még kis desant-torták 15 krtól, karácsonyfák díszítve és dísz nélkül.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Magamat a n. é. közönség szives jóindulatába ajánlván maradtam kiváló tisztelettel
Rimaszombat, 1890. decz. 9.

3—3 **Rakottjai Danó,** műcukrász.

A gömörmezei nép- és iparbank
a regáleváltság
kötvényeinek s az ezekre szóló utalványoknak értékesítését közvetíti.

Rimaszombat, 1890. december 6

Az igazgatóság.

Eladó földbirtok.

Rimaszombat határában a város közelében fekvő kitűnő karban levő földbirtok, — mely áll mintegy 8000 öl szántóföld, 4000 öl rét és 2000 öl belsőségből — szabad kézből eladó. Értekezhetni alulírott megbízzottal.
Dr. Zehery István.

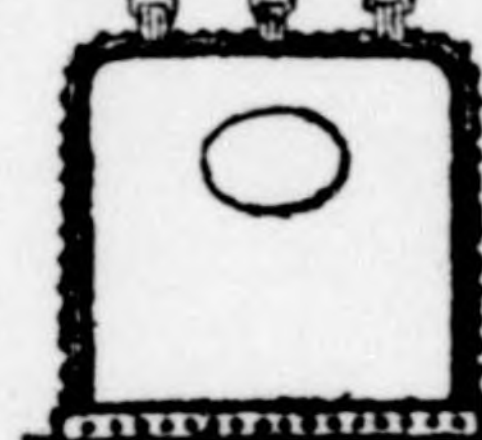
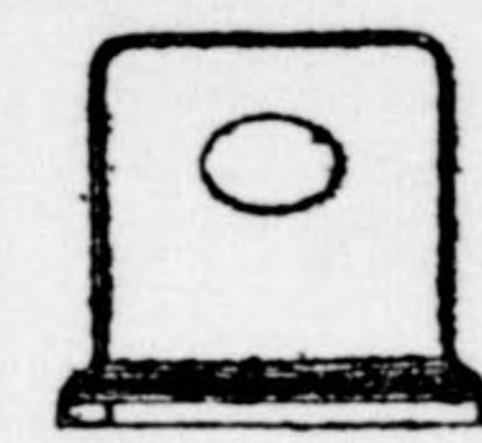
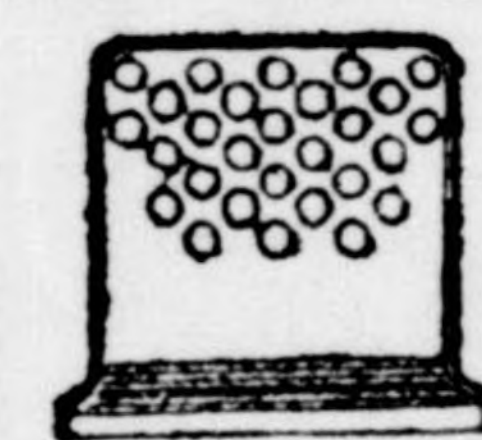
Hirdetmény.

6291. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a rimaszombati **takarékpénztár** végrehajthatóan **stajesok Róza** árverési vevő ellen, mert a vételért az árverési feltételek 4. pontja értelmében eddigelé sem fizette ki, ennélfogva a viz- illetve újabb árverés, a rimaszombati kir. tszék területén lévő Rimaszombat városában fekvő, a rimaszombati 45. sz. teleknyvjegyzékben foglalt Rajesok Róza, Löcherer Tamás és neje Záborszky Cornelia nevével írott 54. hrsz. alatti udvar, kert és 37. sz. alatti házra az árverést 720 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1891. évi január hó 20-ik napján d. e. 10 órakor ezen telekkönyvi hatóság irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladtni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 72 frintot készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombatban, 1890. decz. hó 10. napján.

A rimaszombati kir. törvszék mint telekkönyvi hatóság.
Aldorffer, kir. trszéki bíró.

A t. géptulajdonosok figyelmébe.

Tűzszekevények,

mindenféle kazánmunkák, legjobb anyagból való elkészítésére, jutányos árak mellett ajánlom kitűnően berendezett kazánműhelyemet.

Gőzmozgonyok, gőzcséplőgépek és más gazdasági gépek javítását ajánlom már most eszközölni.

Vasöntödémden mindennemű öntvényeket legpontosabban elkészítek.

Használt locomobilokat és gőzcséplőgépeket megvásárlók vagy ilyeneket újak ellen becserelek.

Herez Zsigmond,

gazd. gépgyára és vasöntödéje
MISKOLCZON.

Hirdetmény.

5073. szám. — A **Rima-Brézd községben** gyakorolt italméresi jogért megállapított kártalanítási összegre vonatkozólag az 1889. évi 45896. számú igazságügyminiszteri rendelet 9. és 10. §§-aihoz képest az egyezés megkísérlésére s az igények tárgyalására határidőül **1890. január hó 21-ik napjának délelőtti 10 órája** a kir. törvényszék 14-ik számú hivatalszobájába kitűzetett. Mely határidőre a közbirtokosság tagjai, még pedig azok is, a kiknek az idéző végzés külön nem kézbesítették, figyelemzetéssel az elmaradásnak az idézett rendeletben megállapított következményeire, ezennel idéz- tetnek.

Kir. törvszék Rimaszombat, 1890. december 16.

Fornét,
kir. törvszéki elnök.

Cseh,
kir. törvszéki jegyző

Női- és férfi divatáru
kereskedése.

LÖFKOVICS LIPÓT,

RIMASZOMBATBAN.

Valódi karlsbadi cipők
és csizmák raktára.

Előnyös összeköttetésem és a legfinomabb, legszebb anyagoknak megvásárlása által eddig is már a legszebb eredmény kíséri üzletemet olyannyira, hogy a legkelőbb s a divattal folyton lépést tartó körökben is a legnagyobb elismerést volt szerencsém kivívni czikkeimmal.

Nagy karácsonyi kiállítás.

Karácsonyi kiállítást rendeztem férfi- és női divatáru-üzletemben a legújabbban érkezett és **ajándékoknak kiválóan alkalmas** phantasie-czikkekből, számtalan nippes- és díszítő tárgyak, uri- és női divatáruk, **női confectiók,** karmantyúk, boák, sapkák stb. dús választékban. Továbbá albumok, plüsch és bőr necessairek minden nagyságban és különböző kivitelben. Hlatszerrek, illatszertartók, képketrek, **megkezdett és kész kézimunkák,** angol plaidek, plüsch takarók, uri- és női ernyők, eachezok és echarpe-ok, **nyakkendők,** zsebkendők, selyem harisnyák, kélző- és chemissette-gombok. **Legerősebb női-, férfi- és gyermek-czipők** nagy választékban. Továbbá kalapok, női- és leánysapkák (toque-ok), fehérművek, ingek, lábravalók, kötött harisnyák, tricót- és Jerse női derekak, kész kötények, botok, pénztárcák, óraláncok, karkötők, varró- és himző-készletek, himzési előminták, szappanok, kész női köpenyek és kabátkák, gyermekruhák és flu tricótlötyök, bőr-, szövött- vagy kötött-, ugyszintén kutyabőr férfi- és női keztük, paplanok, utazó- és zóna-bóröndök és táskák, berlini-pamutból kötött kendők, derekak és fischük, továbbá férfi-, női- és gyermeksapkák plüsch, sealkin és krümmerből. **Téli trico-derekak, vattírozott női- és leányka-felöltök,**

professor **Jäger-ingerk** egyedüli raktára minden kivitelben. Férfi- és gyermek-cizmák, posztó és nemez női-, férfi- és gyermekecipők, női téli-posztó- és trico-nadrágok és szoknyák, mellények. Legnagyobb raktár gyermek kötött-, szövött- és posztó ruháscikkéből.

Midőn mindezeket a n. é. közönség becses tudomására hozom, még megemlítem, hogy **honi gyártmányu (pinkafeldi) löpökröczok nagy raktárát bírom** és azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindezen czikkeket bámulatos olcsó áron árusítom.

Ezeket ohajtottam a nagyérdemű közönség becses tudomására juttatni, legyen szabad reménylenem, hogy nagybeesű rendelmenyeivel mielőbb szerencsésletni fog.

Vidéki megrendeléseket a legpontosabban eszközölök és kívánságra választékul egy nagyobb választékot is küldök.

Rimaszombat, 1890. december 8.

Kiváló tisztelettel

LÖFKOVICS LIPÓT.